

Dyrlægejournaler kan belyse velfærd-problemer hos hunde og katte

Den, der lever skjult, lever godt, er der et gammelt ordsprog, som siger. Når det drejer sig om de dyr, vi mennesker har i vores varetægt, er det dog en sandhed med modifikation. Tværtimod er det netop i ly af uvidenhed, at dyrevelfærdsproblemer kan optræde, uden at nogen bemærker dem og griber ind. Dette gælder ikke mindst for de dyr, som står os nærmest – hunde, katte og andre familiedyr.

Produktionsdyr får bevågenhed

Når det drejer sig om landbrugets dyr, er det talrige gange set, at opmærksomhed på problemer i form af skader, sygdomme og dødelighed har skabt grundlag for, at man har kunnet sætte ind for at forbedre dyrenes velfærd. Tænk på yverbetændelse hos højtydende malkekøer, skuldarsår hos søer, dødelighed hos pattegrise, trædepudesvidninger hos slagtekyllinger og fjerpilning og kannibalisme hos æglæggende høner.

Disse problemer er vi blevet opmærksomme på, når de er blevet trukket frem på grundlag af offentligt tilgængelige registreringer foretaget i besætningerne eller på slagterierne. På baggrund heraf er der blevet sat ind med initiativer til at ændre måden, hvorpå dyrene bliver avlet, opstaldet eller passet. Efterfølgende har det været muligt at følge effekten af initiativerne.

Velfærdsskavanker hos familiedyr

Indtil for ikke så mange år siden var det en udbredt opfattelse, at der hos hunde, katte og andre familiedyr ikke er de store velfærdproblemer: I modsætning til landbrugsdyrene skal disse dyr ikke producere noget, men bliver holdt som medlemmer af familien. Derfor er disse dyr angiveligt ikke underlagt noget produktionspres, og deres ejere er tilsyneladende villige til at ofre, hvad det koster at sikre deres velfærd, herunder at konsultere et voksende antal dyrlæger med speciale i hund og kat.

Denne opfattelse er dog under stærkt pres i lyset af et voksende antal undersøgelser, som dokumenterer massive velfærdsproblemer hos familiedyr som følge af måden, hvorpå de holdes, avles og passes. Således har to undersøgelser, fra henholdsvis 1999 og 2007, udarbejdet af dyrlæge Jørgen Mikkelsen og

biolog Jørgen Damkjer Lund, vist, at hver fjerde danske hund, som bliver aflivet hos dyrlægen, bliver aflivet af andre grunde end alvorlig sygdom, oftest på grund af adfærdsproblemer.

Avlsproblemer

For nylig er der endvidere i Danmark gennemført undersøgelser, der peger på alvorlige problemer, som følge af måden hvorpå racehunde og –katte avles. Således offentliggjorde Justitsministeriets Forskningskontor i 2012 en undersøgelse af avlsbetingede dyrevelfærdsproblemer hos hund og kat baseret på et spørgeskema, som blev besvaret af knap 500 danske praktiserende dyrlæger. Heraf fremgår det, at alvorlige avlsbetingede velfærdproblemer ifølge flertallet af de adspurgte dyrlæger forekommer hyppigt. Dels er der tale om problemer knyttet til såkaldt overtypning – eksempelvis vejtrækningsproblemer hos hunde og katte, der er fremavlet med en kort snude. Og dels er der tale om andre avlsbetingede sygdomsproblemer som allergi hos west highland white terriere.

Endelig kan nævnes en undersøgelse, som tre veterinære kolleger og jeg sammen har præsenteret, baseret på journaler fra Universitetshospital for Familiedyr. Denne peger på, at mellem 3 og 6 procent af hunde af racerne mops, engelsk og fransk bulldog har været så hårdt ramt af arveligt betingede vejtrækningsproblemer, at man har valgt at operere dem.

Valide undersøgelser?

De nævnte undersøgelser og mange tilsvarende studier, som er gennemført i udlandet, er ofte baseret på spørgeskemaer, og der kan derfor stilles spørgsmålstegn ved objektiviteten af den gengivne velfærdsproblematik. Samtidig lider undersøgelserne af en anden alvorlig svaghed: De giver et øjebliksbillede, men efterlader ingen mulighed for at følge, hvordan problemerne udvikler sig over tid. Det betyder, at hvis man sætter ind for at gøre noget ved de nævnte problemer, vil det være meget svært at finde ud af, om initiativerne har nogen effekt. Det er en rigtig skam, og det er også lidt skammeligt.

Når jeg siger, at det er skammeligt, at det ikke er muligt at finde ud af, hvordan

DYREETISK KLUMME

Peter Sandøe, professor
Københavns universitet

Det er den 22. i en serie af klummer, hvor Peter Sandøe lægger op til en etisk diskussion af, hvordan vi ser på dyr og dyrebekyttelse.

sygdomsproblemer hos danske hunde og katte udvikler sig over tid, er det fordi, de nødvendige registreringer faktisk findes, nemlig i journalerne hos de danske dyrlæger. Desværre har det dog indtil nu ikke vist sig muligt at finde en måde, hvorpå registreringerne har kunnet gøres tilgængelige for forskere og andre med interesse i at finde ud af, hvordan det går med familiedyrenes sundhed.

Britisk forbillede

Jeg skal ikke her forsøge at grave i, hvorfor det på trods af mange gode viljer og betydelige investeringer indtil nu ikke er lykkedes at få hul igennem til dyrlægernes journaler. I stedet kan jeg fortælle, at en række kolleger fra KU Sund og jeg i samarbejde med Den Danske Dyrlægeforenings Sektion vedr. Hund, Kat og Smådyr nu med økonomisk støtte fra Videncenter for Dyrevelfærd vil gøre endnu et forsøg, som forhåbentlig vil bære frugt.

Der er en række grunde til, at jeg er optimistisk omkring, at det skal lykkes: For det første har man i Storbritannien fået et system til at køre. Det er det såkaldte VetCompass system, som administreres af Royal Veterinary College i London. Dette system bygger på et frivilligt samarbejde mellem en række britiske dyrehospitaler. Siden man begyndte samarbejdet i 2009, har man fået en halv million dyr og knap tre millioner diagnoser ind i systemet. I vores projekt vil vi, ligesom briterne, satse på et frivilligt samarbejde med en række toneangivende danske dyrehospitaler og -klinikker.

Et andet væsentligt træk ved det britiske system, som giver grundlag for optimisme, er, at de involverede dyrlæger ikke skal foretage registreringer ud over dem, de allerede foretager i deres elektroniske journalsystem. Ideen er, at dyrlægerne bruger et fælles diagnosesystem og at data genereret heri, automatisk eksporteres til en database.

Interesse for kvalitetssikring

En yderligere grund til optimisme er, at der hos danske dyrlæger er en stigende interesse for kvalitetssikring. Således har et større antal dyrehospitaler og -klinikker frivilligt underkastet sig et meget omfattende iso-certificeringssystem. Et system, der kan samle data om gennemførte behandlinger, giver mulighed for, at dyrlægerne kan udnytte data fra journaler til at dokumentere deres virke. For praktiserende dyrlæger kan det at få oplysninger om forekomsten af forskellige lidelser hos

Professor Peter Sandøe er gået sammen med kolleger fra KU Sund og Den Danske Dyrlægeforenings Sektion vedr. Hund, Kat og Smådyr om at skabe adgang til dyrlægernes journaler.

dyr, behandlet i deres praksis, desuden være et nyttigt redskab til eksempelvis at fokusere på, hvor der er behov for nye faglige initiativer.

Sidst men ikke mindst oplever jeg en stor positiv interesse fra de praktiserende dyrlæger i forhold til at være med til at bidrage til at forbedre velfærd for dan-

ske hunde og katte. Forhåbentlig vil det derfor denne gang lykkes at få alle de gode viljer til at spille sammen i et teknisk velfungerende system, som vil gøre det muligt at få indsigt i, hvordan det står til med sundheden hos forskellige hunde og katteracer, og hvordan denne udvikler sig over tid.